

Вноситься
Кабінетом Міністрів України

Д. ШМИГАЛЬ

“ ” 2024 р.

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про внесення змін до деяких законів України щодо оновлення системи пріоритетних напрямів у сферах наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності в Україні

Верховна Рада України п о с т а н о в л я є:

I. Внести зміни до таких законів України:

1. Закон України “Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки” (Відомості Верховної Ради України, 2011 р., № 4, ст. 23; із наступними змінами) викласти в такій редакції:

“Закон України

Про пріоритетні напрями розвитку науки і технологій та інноваційної діяльності в Україні”

Цей Закон визначає правові та організаційні засади цілісної системи формування пріоритетних напрямів розвитку науки і технологій, а також інноваційної діяльності, та їх реалізації в Україні.

Метою Закону є забезпечення інноваційної моделі розвитку економіки шляхом концентрації ресурсів держави на пріоритетних напрямках розвитку науки і технологій та інноваційної діяльності, науково-технічного оновлення виробництва, підвищення конкурентоспроможності української продукції на внутрішньому і зовнішньому ринках.

Стаття 1. Законодавство України у сфері прогнозування та визначення пріоритетних напрямів

Правовою основою формування та реалізації пріоритетних напрямів розвитку науки і технологій та інноваційної діяльності є Конституція України, закони України «Про наукову і науково-технічну діяльність»,

«Про інноваційну діяльність», цей Закон та інші нормативно-правові акти, що регулюють відносини у сферах наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності.

Стаття 2. Визначення термінів

У цьому Законі терміни вживаються в такому значенні:

пріоритетні напрями розвитку науки і технологій – науково, економічно та соціально обґрунтовані напрями наукових досліджень та науково-технічних (експериментальних) розробок на довгостроковий період (6 років), яким надається державна підтримка з метою формування ефективного сектору наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок для забезпечення конкурентоспроможності виробництва, сталого розвитку, національної безпеки і оборони України, та підвищення якості життя населення, та які відповідають Цілям сталого розвитку, потребам цифрового та зеленого переходів, основним тенденціям розвитку науки і технологій у світі;

пріоритетні тематичні напрями наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок – напрями наукових досліджень та науково-технічних (експериментальних) розробок, що визначаються на середньостроковий період (3 роки) у рамках пріоритетних напрямів розвитку науки і технологій з метою забезпечення їх реалізації.

пріоритетні напрями інноваційної діяльності – науково і економічно обґрунтовані напрями провадження інноваційної діяльності у секторах економіки з інноваційним потенціалом, що спрямовані на забезпечення національної безпеки і оборони, економічної безпеки держави, створення високотехнологічної конкурентоспроможної екологічно чистої інноваційної продукції, надання високоякісних послуг та збільшення експортного потенціалу держави з ефективним використанням національних та світових досягнень розвитку науки і технологій.

Стаття 3. Пріоритетні напрями розвитку науки і технологій

Визначити пріоритетними напрямами розвитку науки і технологій на період до 31 грудня року, наступного після року припинення або скасування воєнного стану в Україні, введеного Указом Президента України від 24 лютого 2022 р. № 64 “Про введення воєнного стану в Україні”, затвердженим Законом України від 24 лютого 2022 р. № 2102-IX “Про затвердження Указу Президента України “Про введення воєнного стану в Україні” такі напрями:

- 1) національна безпека і оборона;

2) фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави;

3) інформаційні та комунікаційні технології;

4) енергетика та енергоефективність;

5) раціональне природокористування;

6) науки про життя, нові технології профілактики та лікування найпоширеніших захворювань;

7) нові речовини і матеріали.

Стаття 4. Формування пріоритетних напрямів розвитку науки і технологій та пріоритетних тематичних напрямів наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок

1. Пропозиції щодо пріоритетних напрямів розвитку науки і технологій та пріоритетних тематичних напрямів наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок готуються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері наукової і науково-технічної діяльності, за участі інших заінтересованих центральних органів виконавчої влади, Національної академії наук та національних галузевих академій наук, закладів вищої освіти з урахуванням результатів прогностно-аналітичних (форсайтних) досліджень у сфері наукової і науково-технічної діяльності та рекомендацій Наукового комітету Національної ради України з питань розвитку науки і технологій.

2. Пропозиції щодо пріоритетних напрямів розвитку науки і технологій, оформлені у вигляді проекту Закону України, обговорюються з науковою громадськістю, погоджуються із заінтересованими органами, та за рішенням Кабінету Міністрів України у встановленому порядку подаються до Верховної Ради України для оновлення пріоритетних напрямів розвитку науки і технологій, визначених статтею 3 цього Закону.

3. Перелік пріоритетних тематичних напрямів наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок формується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері наукової і науково-технічної діяльності, за участю інших заінтересованих центральних органів виконавчої влади, Національної академії наук та національних галузевих академій наук і затверджується Кабінетом Міністрів України протягом шести місяців з дня набрання чинності статтею 3 цього Закону.

Стаття 5. Прогнозно-аналітичні (форсайтні) дослідження, що проводяться для визначення пріоритетних напрямів розвитку науки і технологій та пріоритетних тематичних напрямів наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок

Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері наукової і науково-технічної діяльності, організовує проведення прогнозно-аналітичних (форсайтних) досліджень з метою підготовки пропозицій щодо визначення пріоритетних напрямів розвитку науки і технологій та пріоритетних тематичних напрямів наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок, що мають найвищий потенціал для сприяння економічному зростанню, соціальному благополуччю та національній безпеці (далі – прогнозно-аналітичне дослідження).

Проведення прогнозно-аналітичного дослідження забезпечується на конкурсних засадах, зокрема у рамках державного замовлення на найважливіші науково-технічні (експериментальні) розробки та науково-технічну продукцію.

Прогнозно-аналітичне дослідження проводиться однією або кількома установами, які визначаються за результатами конкурсного відбору центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері наукової і науково-технічної діяльності, серед закладів вищої освіти, наукових установ, інших установ, підприємств та організацій, що мають відповідний кадровий потенціал та досвід проведення прогнозно-аналітичних досліджень.

Технічне завдання на проведення прогнозно-аналітичного дослідження формується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері наукової і науково-технічної діяльності спільно з заінтересованими центральними органами виконавчої влади, Національною академією наук та національними галузевими академіями наук, закладами вищої освіти та Науковим комітетом Національної ради України з питань розвитку науки і технологій, та передбачає визначення основних завдань та методології проведення, що забезпечуватиме оновлення пріоритетних напрямів на науково обґрунтованій основі з урахуванням актуальних потреб країни та реального сектору економіки, умов інтеграції до Європейського дослідницького простору, реалізації Цілей сталого розвитку, та наявних можливостей і потенціалу української науки на виконання відповідних досліджень і розробок.

В технічному завданні визначаються мета та основні завдання прогнозно-аналітичного дослідження, його основні етапи та строки,

протягом яких вони здійснюються, результати, які мають бути отримані в ході окремих етапів та дослідження в цілому.

Основними завданнями прогнозно-аналітичного дослідження є:

виявлення та аналіз сучасних світових і національних тенденцій розвитку науки і технологій;

визначення ключових напрямів та викликів, що мають стратегічне значення для країни та потребують виконання наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок;

оцінка потенційного впливу наукових результатів на економіку, суспільство, національну безпеку та навколишнє середовище;

формування пропозицій щодо переліку пріоритетних напрямів розвитку науки і технологій та пріоритетних тематичних напрямів наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок.

За результатами проведеного прогнозно-аналітичного дослідження установа (установи), що забезпечувала (забезпечували) його проведення, передає (передають) до центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері наукової і науково-технічної діяльності, пропозиції щодо оновленого переліку пріоритетних напрямів розвитку науки і технологій та переліку пріоритетних тематичних напрямів наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок.

Стаття 6. Реалізація пріоритетних напрямів розвитку науки і технологій

Реалізація пріоритетних напрямів розвитку науки і технологій забезпечується в рамках окремих бюджетних програм для фінансування пріоритетних тематичних напрямів наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок, зокрема шляхом:

здійснення державних цільових наукових, науково-технічних програм, наукових частин інших державних цільових програм;

здійснення наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок, фінансування яких відбувається за рахунок коштів державного бюджету на конкурсній основі (крім фундаментальних наукових досліджень, грантова підтримка яких здійснюється відповідно до пункту 1 частини другої статті 49 Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність»);

підготовки наукових кадрів, інформаційного та матеріально-технічного забезпечення наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок;

реалізації проектів державно- приватного партнерства за участі закладів вищої освіти, наукових установ, інших установ, підприємств та організацій;

підтримки розвитку дослідницької інфраструктури, що функціонує за пріоритетними напрямками;

інших інструментів підтримки, не заборонених законодавством.

Стаття 7. Пріоритетні напрями інноваційної діяльності

Пріоритетні напрями інноваційної діяльності визначаються в секторах економіки зі значним інноваційним потенціалом, що спрямовані на забезпечення національної безпеки і оборони, економічної безпеки держави, створення високотехнологічної конкурентоспроможної екологічно чистої інноваційної продукції, надання високоякісних послуг та збільшення експортного потенціалу держави з ефективним використанням національних та світових науково-технічних досягнень.

Перелік пріоритетних напрямів інноваційної діяльності визначається Кабінетом Міністрів України в стратегічних документах державної політики щодо розвитку сфери інноваційної діяльності в Україні у вигляді переліку галузей діяльності, яким надається підтримка.

Стаття 8. Моніторинг реалізації пріоритетних напрямів розвитку науки і технологій та пріоритетних тематичних напрямів наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок

З метою забезпечення ефективного управління та своєчасного внесення змін до здійснюваної науково-технічної та інноваційної політики, корегування завдань державних цільових програм Кабінет Міністрів України організовує системний моніторинг реалізації пріоритетних напрямів розвитку науки і технологій та пріоритетних тематичних напрямів наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок.

Узагальнена інформація про хід реалізації пріоритетних напрямів та отримані результати щорічно до 1 липня року, що настає за звітним, подається Кабінетом Міністрів України до Верховної Ради України.

Стаття 9. Прикінцеві та перехідні положення

1. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.
2. Установити, що стратегічні пріоритетні напрями інноваційної діяльності, визначені статтею 4 Закону України «Про пріоритетні напрями

інноваційної діяльності в Україні», а також затверджені відповідно до цих напрямів Кабінетом Міністрів України середньострокові пріоритетні напрями інноваційної діяльності загальнодержавного та галузевого рівнів зберігають чинність до 31 грудня року, наступного після року припинення або скасування воєнного стану в Україні, введеного Указом Президента України від 24 лютого 2022 р. № 64 “Про введення воєнного стану в Україні”, затвердженим Законом України від 24 лютого 2022 р. № 2102-IX “Про затвердження Указу Президента України “Про введення воєнного стану в Україні”.

3. У Законі України “Про наукову і науково-технічну експертизу” (Відомості Верховної Ради України, 1995 р., № 9, ст. 56 із наступними змінами) слова “пріоритетні напрями розвитку науки і техніки” замінити словами “пріоритетні напрями розвитку науки і технологій”.

4. У Законі України “Про інноваційну діяльність” Відомості Верховної Ради України, (Відомості Верховної Ради України, 2002 р., № 36, ст. 266 із наступними змінами):

у статті 2 слова “Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні” замінити словами “Про пріоритетні напрями розвитку науки і технологій в Україні”;

виключити абзац третій частини першої статті 7, абзац другий частини другої статті 7, абзац третій частини першої статті 8, абзац четвертий частини першої статті 9, абзац другий частини другої статті 9, абзац третій частини третьої статті 9, абзац другий частини першої статті 10;

в абзаці четвертому частини третьої статті 9 слова “що реалізуються в рамках середньострокових пріоритетних напрямів галузевого рівня” виключити.

5. У Законі України “Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій” (Відомості Верховної Ради України, 2013 р., № 47, ст. 644 із наступними змінами):

у частині першій статті 2 слова “Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки”, “Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні” замінити словами “Про пріоритетні напрями розвитку науки і технологій в Україні”;

у частині другій статті 24 слова “відповідно до статті 6 Закону України “Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні”” замінити словами “відповідно до законодавства”.

6. У Законі України “Про наукову і науково-технічну діяльність” (Відомості Верховної Ради України, 2016 р., № 3, ст. 25; 2019 р., № 21, ст. 81):

у абзаці третьому частини другої статті 17 слова “за пріоритетними напрямками розвитку науки і техніки” виключити;

пункт 2 частини сьомої статті 20 виключити;

у пункті 3 частини першої статті 39, пункті 3 частини першої статті 41, пункті 3 частини першої статті 43, пункті 7 частини другої статті 45, пункті 1 частини 5 статті 48, частині другій статті 49 та частині першій статті 56 слова “науки і техніки” замінити словами “науки і технологій”;

пункт 4 частини 1 статті 42 викласти в такій редакції:

“4) розробляє спільно з Науковим комітетом Національної ради України з питань розвитку науки і технологій пріоритетні напрями розвитку науки і технологій та вносить відповідні пропозиції на розгляд Кабінету Міністрів України у встановленому законодавством порядку; ”;

абзац перший частини четвертої статті 48 викласти в такій редакції:

“4. Базове фінансування основної діяльності державних наукових установ, що фінансуються за рахунок коштів державного бюджету, наукових досліджень університетів, академій, інститутів здійснюється за результатами державної атестації наукових установ та державної атестації закладів вищої освіти в частині провадження ними наукової, науково-технічної діяльності для: ”.

7. У Законі України “Про внесення змін до деяких законів України щодо пріоритетних напрямів розвитку науки і техніки та інноваційної діяльності” (Відомості Верховної Ради України, 2024 р., № 3, ст. 21):

абзац четвертий пункту 2 розділу «П. Прикінцеві положення» замінити новими абзацами такого змісту:

“протягом вісімнадцяти місяців з дня набрання чинності цим Законом забезпечити підготовку проектів законів та інших нормативно-правових актів, спрямованих на оновлення системи пріоритетних напрямів у сферах наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності;

до 30 червня року, наступного після року припинення або скасування воєнного стану в Україні, введеного Указом Президента України від 24 лютого 2022 р. № 64 «Про введення воєнного стану в Україні», затвердженим Законом України від 24 лютого 2022 р. № 2102-ІХ «Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні», забезпечити підготовку у визначений законодавством спосіб пропозицій щодо пріоритетних напрямів розвитку науки і технологій, спрямованих на повоєнну відбудову України, з урахуванням конкретних механізмів їх забезпечення та реалізації. ”.

8. Кабінету Міністрів України у шестимісячний строк з дня набрання чинності цим Законом:

привести власні нормативно- правові акти у відповідність із цим Законом;

забезпечити приведення центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом.”.

II. Прикінцеві та перехідні положення

1. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

2. Визнати такими, що втратили чинність з дня набрання чинності цим Законом:

1) Закон України «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні» (Відомості Верховної Ради України, 2012 р., № 19-20, ст. 166; із наступними змінами), крім статей 4 та 5 зазначеного Закону, які зберігають чинність до 31 грудня року, наступного після року припинення або скасування воєнного стану в Україні, введеного Указом Президента України від 24 лютого 2022 р. № 64 “Про введення воєнного стану в Україні”, затвердженим Законом України від 24 лютого 2022 р. № 2102-IX “Про затвердження Указу Президента України “Про введення воєнного стану в Україні”;

2) пункт 63 Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо діяльності Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України, Міністерства охорони здоров'я України, Міністерства енергетики та вугільної промисловості України, інших центральних органів виконавчої влади, діяльність яких спрямовується та координується через відповідних міністрів, Державного комітету телебачення і радіомовлення України».

3. Кабінету Міністрів України у шестимісячний строк з дня набрання чинності цим Законом:

привести власні нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

забезпечити приведення центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом.

**Голова
Верховної Ради України**